

„Mám pre vás prekvapenie,“ privítala nás učka Zuzka jedno ráno s úsmevom. „Budeme prvá škola, ktorá vyskúša istú skúsenosť z japonských škôl.“

„Budeme sa učiť po japonsky?“ vytreštila Vševednica oči.

„Nie, nebudeme sa učiť japončinu,“ pokrútila učka hlavou. „Budeme robiť niečo, čo sa robieva aj u nás. Akurát, že to nerobievame v škole.“

„Ja nebudem jesť suši,“ zahundrala Mirka nespokojne. „Je to hnusné.“

Učiteľka na ňu vážne pozrela.

„Dohodnime sa, že o jedle nebudeme rozprávať, že je hnusné. Niekomu chutí to, inému ono. Ak vám niečo nechutí, stačí povedať, že vám to nechutí. To je celé. Ja mám náhodou suši rada.“

Mirka sa zahanbene zavrtela na stoličke.

„V japonských školách zvyknú žiaci svoje triedy upratovať samy. A keďže im z tej práce neodpadávajú ruky ani z toho neumierajú, vyskúšame si to aj my.“

„Čože?“ vykrikol Jožko. „A načo máme upratovačky?“

„Si snáď nejaký kráľ, že za tebou musia upratovať pani upratovačky?“ začudovala sa učka. „Kto za tebou upratuje doma?“

„Mama,“ zachmúril sa Jožko.

„Ty doma nepomáhaš?“ nadvihla učka obočie.

„Nie. Lebo mama vraví, že všetko urobí najlepšie sama a že na upratovanie po mojom upratovaní nemá čas.“

Učka Zuzka si vzdychla.

„Bude to vyzerat takto. Každý deň budete v škole o pol hodinku dlhšie.“

„Ale ja mám krúžky!“ vykrikla Sofia.

„Krúžky, ktoré máte v škole, sa o pol hodinu posunú, a krúžky mimo školy zladíme s upratovaním tak, aby ste všetko stihli.“

„To nie je fér,“ zahundral Lukáš. „Veď sme len deti.“

„Aj v Japonsku sú školáci len deti a funguje im to. Niečo vám ukážem.“

Učka zatiahla žalúzie, spustila plátno a zapla data-projektor.

„Posledný mesiac som každý deň po vašom odchode odfotila triedu. Pozerajte, v akom stave ste ju nechávali.“

Učka premietla prvú fotku. Lavice nakrivo a na zemi neporiadok. Váľal sa tam obal od cukríkov, pokrčená vreckovka a zlomená ceruzka.

„Joži, to boli tvoje cukríky!“ vykrikla Vševednica.

Ani ďalšie obrázky neboli príjemnejšie. Na zemi sa povalovalo vždy niečo zabudnuté, niekedy neboli dvihnuté všetky stoličky, v laviciach sa tiež kadečo ukrývalo a najhnusnejší bol nejaký tmavý fľak na zemi.

„Čo poviete? A to nehovorím o tom, že vás stále upozorňujem, ak sa niečo váľa pod vašou lavicou. Lenže niektorí z vás majú problém hodiť odpadky do koša, že?“

Učka nám premietla fotku koša, okolo ktorého boli rozsypané potrhané papieriky.

„Takže dnes po skončení poslednej hodiny ostaneme ešte pol hodinu v triede a pekne za sebou upraceme.“

Triedou sa ozval nespokojný vzdych, ale učka si ho nevšímala. Rozdelila nás do skupiniek a každej pridela inú robotu. Jedna skupinka mala utierať prach, ďalšia zametať, iná umývať tabuľu a umývadlo, ďalšia zbierať a vyniešť odpadky a poukladať veci na poličkách a vešiakoch a ďalšia umývať podlahu.

„Každý týždeň si práce vymeníte, takže sa nemusíte navzájom hádať, kto sa nadrie viac.“

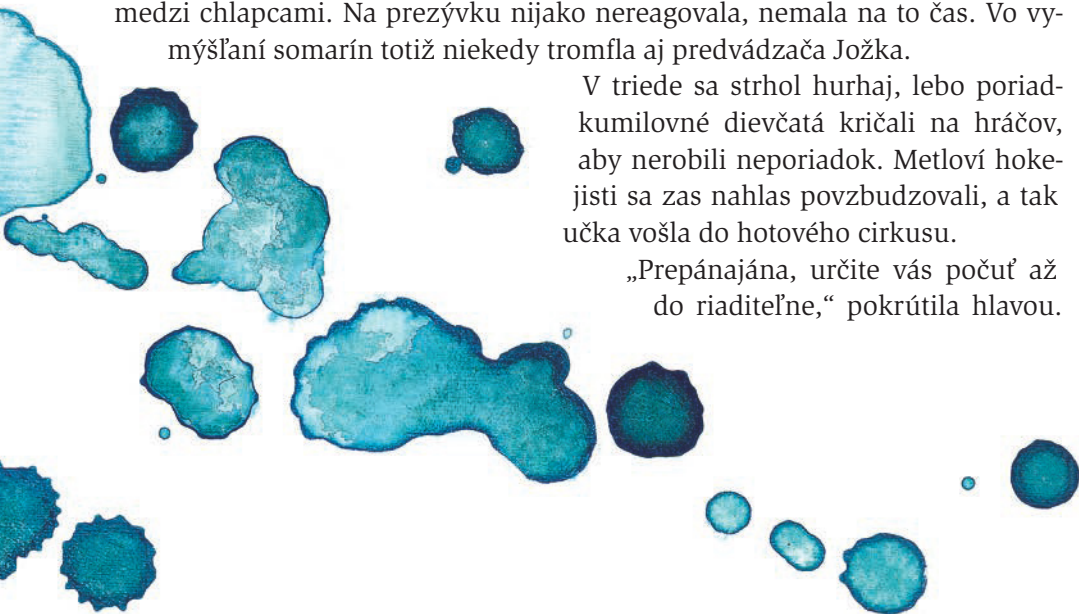
„A čo budete robiť vy, pani učiteľka?“ vyškeril sa Jožko.

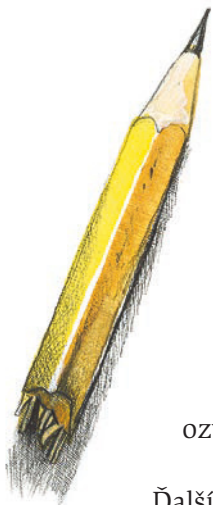
„Ja? Každý deň poutieram učiteľský stôl a poukladám veci v skrini,“ usmiala sa učka. „Uvedomila som si totiž, že som tiež neporiadnica.“

Čo učka vymyslela, to aj spravila. Naozaj sme po vyučovaní upratovali svoju triedu. To bolo hundrania! Tentoraz sa s frľaním nechytala ani Frľavka Mirka. Najviac hundrali chlapci, lenže neboli by to chalani, keby nezačali s metlami a so špongiou hrať hokej. A to len učka na chvíľočku odbehla po vedro a sapónat. Pridala sa k nim, samozrejme, aj Ema, náš triedny chlapčenský pupok. Tak ju niekedy ostatné dievčatá prezývali, lebo Ema trávila všetok voľný čas medzi chlapcami. Na prezývku nijako nereagovala, nemala na to čas. Vo vymýšľaní somarín totiž niekedy tromfla aj predvádzača Jožka.

V triede sa strhol hurhaj, lebo poriadkumilovné dievčatá kričali na hráčov, aby nerobili neporiadok. Metloví hokejisti sa zas nahlas povzbudzovali, a tak učka vošla do hotového cirkusu.

„Prepánajána, určite vás počuť až do riaditeľne,“ pokrútila hlavou.

„Stačilo. Hokej si zahráte zajtra v telocvični, teraz upratujeme. Aj ja chcem ísť domov.“

Či sme chceli, alebo nie, museli sme triedu vygrunтоваť.

„Toto je zneužívanie detí,“ hundral Jožko, ale učka si ho nevšímalá. Spolu s nami upratovala aj ona, a keď sme skončili, trieda žiarila čistotou. Lavice boli zarovnané, stoličky povykľadané, nikde nebolo ani smietky.

„Bolelo to?“ opýtala sa učka potmehúdsky.

„Ako je tu krásne!“ zvolala Betka a dosť nás tým, že sa nahlas ozvala, prekvapila.

Ďalší deň sa začal ako zvyčajne. Keď však Jarkovi spadla na zem servítka, a on si to nevšimol, strhol sa huriavk.

„Zdvihni to!“ zrúkla na neho Maťa. „Ja to po tebe upratovať nebudem!“

Jarko ju bez slova poslúchol. Schytil servítku a pomaly ju niesol ku košu. Lenže vo chvíli, keď ju chcel hodiť medzi ostatné odpadky, ktosi zozadu hodil do koša papierovú guľu a netrafil.

„Kto to bol?!“ vyskočil Jožko najedovane. „Ja to po nikom zbierať nebudem!“

„Veď idem, idem,“ dvihol Lukáš ruky nad hlavu, akože sa vzdáva. Cestou ku košu však naschvál drgol do Emy, ktorá práve pila čaj. Ten jej zabehol, Ema sa rozkašľala a oprskala všetko okolo seba.

„To si upraceš sama,“ vyskočila Kaja z lavice. „Včera som to umývala!“

„V pohode,“ vstala Ema, vytiahla servítku a prskance poutierala.

A takto to šlo celý deň. Striehli sme na seba ako supy, len aby nikto nenarobil neporiadok. Po skončení vyučovania nám upratovanie išlo oveľa rýchlejšie. Lebo pravda je, že keď nenarobíte neporiadok, nemáte čo upratovať.

Život s našou učkou mi pripadal ako hra na mačku vo vreci, ustavične sme si z neho vyťahovali nejaké darčeky. Len čo sme skončili prácu na jednej úlohe, čakala nás nová, úplne prekvapujúca.

Nebolo to inak ani dnes.

„Dnes si potrénujeme svoju fantáziu. Teda, potrénujete si ju vy, ja som si ju trénovala celý týždeň, keď som tú úlohu vymýšľala.“

„Zas úloha,“ zamrmlala Frflavka, ja som však bola zvedavá. Lebo učkine úlohy fakt neboli obyčajné.

„Tu v miske sú papieriky. Tie vidíte. Ale čo nevidíte...“ učka Zuzka urobila pauzu, aby nás držala v napätí, „sú slová, ktoré sú na nich napísané. Sú to slovenské slová, ale pravdepodobne im nebudete rozumieť.“

„Ako to?“ vyhŕkla Vševednica.

„Jednoducho. Pochádzajú zo starej slovenčiny, niektoré by možno vaši rodičia ešte poznali, ale už sa nepoužívajú. Vy ich asi nebudete poznať vôbec. Zato vaše babky a dedkovia, tí asi áno. A vaše prababky a pradedkovia určite.“ „My sa ich budeme učiť?“ ozvala sa zas Frflavka. Dnes mala extra nespokojnú náladu.

„My s nimi budeme pracovať,“ usmiala sa učka, „tu v škole, bez internetu a bez slovníkov, aby ste nemohli vyhľadať pomoc.“

V triede to nespokojne zašumelo.

„Čo vlastne budeme robiť?“ vyhŕkla Ivka.

„Každý z vás si vyžrebuje jedno slovíčko. Poriadne si ho prečíta a zamyslí sa, čo také by mohlo znamenať. A potom si vymyslí a napíše krátky príbeh, aby tam to slovíčko bolo spomenuté.“

„Ale ako, keď nebudeme vedieť, čo to slovo znamená?“ zaskočene som sa ozvala.

„V tom je ten vtip,“ žmurkla na mňa učka. „Domyslíte si, čo to slovo znamená, použijete ho v príbehu a potom, keď si povieme jeho pravý význam, uvidíme, či tam pasuje.“

„To je čudná úloha,“ znovu zahundrala Frflavka, ale to nás už učka obchádzala s priehľadnou miskou a nechala nás z nej vyťahovať papieriky.

Keď som prišla na rad, zvedavo som jeden chytila a rýchlo ho začala otvárať.

CHOSEŇ

Márnosť šedivá!

To slovo som fakt v živote nepočula. Zvedavo som sa obzrela, čo robia ostatní. Nieкто krútil hlavou, Jarko si ju rovno držal a niektorí na svoj papierik civeli s otvorenými ústami. Vrátila som sa k svojmu slovu.

Choseň. Slovíčko mi trochu pripomínalo šušeň. Žeby to bolo ono? Snažila som sa prísť ešte na niečo iné, ale šušeň sa mi už usalašil v hlave. A tak som otvorila zošit a zamyslela sa, čo také by som mohla napísať o niečom takom čudnom a nechutnom, ako je šušeň. A potom mi to napadlo. Naša Miška!

Vzala som do ruky pero a začala písať.

Ked' bola naša Miška malá, stále sa
špárala v nose. Niekedy mala pršteky
aj v oboch nosných dierkach naraz.
Mamka ju to nevedela odučiť. Rax, keď
som k nej prišla, tak si Miška v nose
opäť špárala. Chvilu som ju poxorovala.

Miška si v nosa vyľahla chosť, spravila z neho guľku a položila ju pred seba. A potom vyľahla ďalšiu chosť a urobila so znovu. Keď som sa povedala mamičke, mamička dostala skvelý nápad. Dala Miške kúsok chleba a presvedčila ju, že z chlebovej striedky sa robia oveľa lepšie guľky ako z chosťov. A odvtedy sa Miška v nose nespáva. Akurát chlebové guľky sú kade-tade, a ak ich Miška nájde, dávame ich vŕačikom na balkón.

„Ak to máš hotové, môžeš si potichu čítať,“ šepľala mi učka, keď si všimla, že som odložila pero. „Počkáme na ostatných.“

Obzrela som sa. Zdalo sa, že som fakt skončila prvá. Spolužiáci ešte sústredene písali.

Potichu, aby som nerušila, som si išla vybrať z našej triednej knižnej police knižku. Na čítanie som sa však nedokázala sústrediť. Slovo chosť mi vŕtalo v hlave a nedalo mi pokoja. A okrem toho ma začalo strašne zaujímať, aké slová dostali ostatní.

Trvalo to večnosť, kým konečne všetci skončili. Aspoň pre mňa. Keďže som skončila prvá, učka vyvolala najprv mňa.

„Aké slovíčko si si vytiahla?“ opýtala sa ma.

Pozrela som sa na papierik, lebo som si nevedela spomenúť.

„Hm, choseň.“

Triedou sa ozval smiech.

„A napadlo ti, čo by to mohlo byť?“ usmievala sa aj učka.

„Ja neviem, ale najviac mi to pripomínalo slovo šušeň. Tak som písala o šušňoch.“

V triede sa smiali už úplne všetci. Učka Zuzka si dlaňou zakryla ústa, akože sa škriabe na nose, ale dobre som videla, že sa tiež uškŕňa. Najdivnejšie bolo, že ma to vôbec netrápilo. Práve naopak. Aj mne sa začali ústa rozťahovať do úsmevu a chvíľu som mala pocit, že dostanem záchvat smiechu.

„Tak čítaj,“ vyzvala ma učka.

A tak som prečítala svoj sloh. O našej Miške a o chosňoch. Moji spolužiaci sa bavili, ale uznali, že robiť guľičky z chleba je omnoho priateľnejšie.

„Pekný príbeh,“ pochválila ma učka. „Až na to, že slovo choseň neznamená šušeň. Ani nič podobné.“

„A čo teda znamená?“ dvihla som obočie.

„Choseň znamená osoh, úžitok. A ty, Dorotka, si nám práve prezradila, že si tvoja malá sestra ťahala z nosa osoh a robila z neho guľičky.“

„To je divné,“ zamračila som sa, ale úloha sa mi páčila.

Nasledoval Jožko. Vytiahol si slovo honcburšt.

„To nemôže byť ozajstné slovo,“ ozvala sa Vševednica.

„Ale áno. Jožko, poďme na to!“ vyzvala ho učka.

Jožko nám prečítal príbeh o tom, ako boli na výlete a piekli nad ohňom honcburšty. Priznal sa, že niečo podobné začul v českom filme. Opekali tam buřty, a tak si myslel, že by to mohlo byť ono.

Nebolo.

„Honcburšt znamená šašo alebo pajác,“ vysvetlila mu učka a Jožko sa rozosmial.